

Programbeskrivelse

Årsenhet i spesialpedagogikk

60 studiepoeng

2023

Studiet er akkreditert av Styret: 28.10.2022(sak 29.2)

Studiet er godkjent i Utdanningsutvalget: 21.06.2022 (UU/HS-sak 97/22)

Programbeskrivelsen er godkjent i Utdanningsutvalget: 21.06.2022 & 16.08.2022 (UU/HS-sak 98/22 & UU/HS-sak 105/22) & orienteringssak 21.03.2023 (UU/HS-sak 8/23)

Innholdsfortegnelse

1. Innledning.....	3
1.1 Formelle krav.....	3
1.2 Skikkethetsvurdering.....	4
2. Læringsutbytte.....	5
3.1 Faglig progresjon.....	7
3.2 Emner.....	7
4. Undervisnings- og vurderingsformer.....	9
4.1 Pedagogisk plattform og gjennomføring av undervisning.....	9
4.2 Eksamens- og vurderingsformer.....	9
5. Internasjonalisering.....	12

1. Innledning

Årsenhet i spesialpedagogikk gir en bred og grunnleggende innføring i spesialpedagogikk. Gjennom studiet vil du forstå likheten og ulikheten mellom allmenpedagogisk og spesialpedagogisk praksis, og det vektlegges at spesialpedagogiske vanskeområder kan og bør forstås både fra et individ- og systemperspektiv. Videre vil du utfordres på, og reflektere over, egne holdninger til menneskelig mangfold og forskjellighet.

Årsenheten gir en innføring i:

- Biologiske, kognitive og motivasjonelle faktorer i typisk og atypisk læring
- Det spesialpedagogiske fagfeltet
- Et individ- og systemperspektiv på ulike lærevansker
- Spesialpedagogisk rådgivning og veiledning

Årsenhet i spesialpedagogikk passer for deg som vil forstå og legge til rette for god læring og utvikling hos barn, unge og voksne med spesialpedagogiske behov. Årsstudiet kan tas som et frittstående studium, etter- og videreutdanning, men kan også danne grunnlag for videre studier i spesialpedagogikk. Som enkeltstående studium passer dette studiet spesielt godt for deg som ønsker å arbeide, eller som arbeider innenfor:

- Utdanningssektoren som assistenter for barn med spesialpedagogiske behov i barnehage, skole eller skolefritidsordning
- Helsesektoren som miljøarbeider på dagsenter, barneboliger, og andre institusjoner
- Ansatte og frivillige i ulike organisasjoner hvor barn og ungdom med spesialpedagogiske behov deltar

Formålet med studiet er at studentene skal tilegne seg forskningsbasert kunnskap om ulike høyfrekvente vanskegrupper, årsakene til disse vanskene, og hvordan god spesialpedagogisk praksis kan redusere og avhjelpe lærevansker. Et sentralt poeng er at studentene gjennom studiet skal erkjenne egne holdninger knyttet til forskjellighet og det atypiske, og reflektere over hvordan holdninger påvirker møtet mellom spesialpedagogen og barn og ungdom som opplever utfordringer knyttet til læring.

1.1 Formelle krav

Opptakskrav til studiet er generell studiekompetanse, delkompetanse etter 23/5-regelen eller realkompetanse. Søknad på grunnlag av realkompetanse skal gis individuell behandling, og søker må dokumentere at de innehar de kvalifikasjonene som gjør at de har kompetanse til å gjennomføre studiet. Det henvises til *Forskrift om opptak til høyere utdanning* og *Forskrift om opptak, studier, grader og eksamen ved Høgskolen Kristiania* for mer informasjon.

1.2 Skikkethetsvurdering

Utdanningen i spesialpedagogikk er omfattet av Forskrift om skikkethetsvurdering i høyere utdanning. Formålet med denne vurderingen er å beskytte spesielt sårbare grupper mot uskikkede yrkesutøvere. Løpende skikkethetsvurdering foretas gjennom hele studietiden. Særskilt skikkethetsvurdering benyttes kun i helt spesielle tilfeller og trer inn når det er begrunnet tvil om en student er skikket.

Alle som er i kontakt med studenter på årsenheten i spesialpedagogikk ved Institutt for psykologi, pedagogikk og juss ved Høyskolen Kristiania, kan levere tvilsmelding om skikketheten til en student som ikke oppfyller de nødvendige forutsetninger for å kunne utøve yrket.

2. Læringsutbytte

Alle studieprogrammer ved Høgskolen Kristiania har fastsatt et overordnet læringsutbytte som enhver student er forventet å oppnå etter å ha fullført studiet. Læringsutbytte beskriver hva studenten er forventet å vite, kunne og være i stand til å gjøre som et resultat av læringsprosessene knyttet til studiet. Læringsutbytte er beskrevet i kategoriene kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse.

Kunnskap

Kandidaten ...

- har kunnskap om ulike lærevansker og hvordan disse skyldes individuelle og systemiske faktorer
- har kunnskap om den spesialpedagogiske tiltakskjeden og lovverket som regulerer denne har kunnskap om likheter og ulikheter i allmennpedagogisk og spesialpedagogisk teori og praksis har kunnskap om sentrale teorier og prinsipper knyttet til spesialpedagogisk rådgivning og veiledning
- har tilegnet seg en grunnleggende forståelse av spesialpedagogisk teori som kan brukes til videre oppdatering og utvikling av egen kompetanse
- har kunnskap om utvikling av spesialpedagogikk som praksis- og forskningsfelt har kunnskap om typiske spesialpedagogiske arbeidsoppgaver og -metoder

Ferdigheter

Kandidaten ...

- kan kjenne igjen ulike høyfrekvente spesialpedagogiske vanskegrupper slik de kommer til uttrykk i skole og barnehage og kunne redegjøre for hvilke spesifikke kjennetegn en bør være oppmerksomme på ved den enkelte gruppe
- kan redegjøre for hva en forskningsbasert tilnærming til spesialpedagogisk praksis innebærer og gi eksempler på hvordan dette kommer til uttrykk i ulike arbeidssituasjoner i skole og barnehage
- kan reflektere, alene og sammen med kollegaer, over situasjoner som oppstår i eget arbeid med spesialpedagogiske vanskegrupper, og benytte dette til å justere og forbedre egen praksis kan orientere seg i fag- og forskningsmiljøer så vel som sentralt fagstoff og kan benytte informasjon herfra til å kritisk belyse eget arbeid
- kan anvende grunnprinsipper innen spesialpedagogisk rådgivning og veiledning til å analysere og tolke situasjoner og hendelser i egen arbeidssituasjon

Generell kompetanse

Kandidaten ...

- kan benytte seg av spesialpedagogiske perspektiver for å drøfte etiske utfordringer knyttet til mennesker med spesialpedagogiske behov, herunder utfordringer knyttet til det å oppnå et inkluderende samfunn
- kan demonstrere et faglig engasjement og refleksjon over spesialpedagogiske problemstillinger en møter i eget arbeid over tid
- kan skrive enkle akademiske tekster med de formelle krav som ligger til denne sjangeren kan ha et overblikk over aktuelle fag- og forskningsmiljøer i Norge og deres aktivitet

3. Studiets struktur

Årsenhet i spesialpedagogikk er et studieprogram som totalt teller 60 studiepoeng, og består av fire emner à 15 studiepoeng. Alle emnene er obligatoriske.

Studiet består kun av obligatoriske emner. Årsenheten i spesialpedagogikk tilhører første studieår på bachelorgraden i spesialpedagogikk

Årsenhet i spesialpedagogikk		
1. semester	Biologi, kognisjon og motivasjon i et læringsperspektiv 15 sp	Spesialpedagogiske grunnlagsproblemer 15 sp
2. semester	Spesialpedagogisk rådgivning og veiledning 15 sp	Et individ- og systemperspektiv på ulike lærevansker 15 sp

Tabell 1. Oppbygging av emner årsenheten i spesialpedagogikk

Beskrivelser av de enkelte emner vil publiseres på høyskolen sine hjemmesider. Emnebeskrivelsene inneholder informasjon om innhold, læringsutbytte, læringsformer, omfang og vurderingsformer.

3.1 Faglig progresjon

Studiet har en tematisk progresjon hvor studenten får en innføring i sentrale emner innen spesialpedagogikken. I det første emnet introduseres studenten for biologi, kognisjon og motivasjon som grunnlag for læring, og i det andre emnet får studentene en innføring i den historiske utviklingen av spesialpedagogikk som fag samt om grunnleggende problemstillinger i fagfeltet. Derneft får studentene en innføring i hvordan individets biologiske og kognitive disposisjoner samspiller med miljø- og systemfaktorer og til slutt en innføring i praktisk spesialpedagogisk arbeid i rådgivning og veiledning.

3.2 Emner

Emner	Sp	Beskrivelse
Biologi, kognisjon og motivasjon i et læringsperspektiv	15	Målet med emnet er å gi studentene kunnskap om det biologiske, kognitive og motivasjonelle grunnlaget for læring. Etter fullført emne skal studenten ha opparbeidet seg grunnleggende kunnskaper om hjernens oppbygning, utvikling og funksjon, og kjenne til hvordan biologiske, kognitive og motivasjonelle faktorer påvirker typisk og atypisk læring.

Et individ- og systemperspektiv på ulike lærevansker	15	I dette emnet retter vi oppmerksomheten både mot et individperspektiv og et systemperspektiv på lærevansker. Emnet gir først en introduksjon av sentrale begreper og forståelsesmodeller i lærevanskefeltet og deretter en innføring i de mest høyfrekvente lærevanskene i skole (og barnehage). Fokus er på vansker som nevrotviklingsforstyrrelser og utviklingshemming, matematikkvansker, språkvansker og lese- og skrivevansker og psykososiale lærevansker. Sentralt i alle emnene er årsaker, kjennetegn og tiltak ved vanskene. Etter fullført emne skal studentene ha grunnleggende kunnskap om årsaker til og kjennetegn ved de mest høyfrekvente vanskegruppene og ha utviklet grunnleggende kjennskap til effektive forskningsbaserte tiltak for disse.
Spesialpedagogisk rådgivning og veiledning	15	Målet med dette emnet er å gi studentene grunnleggende kunnskap om hva spesialpedagogisk rådgivning og veiledning er, herunder en grunnleggende forståelse av ulike spesialpedagogiske rådgivnings- og veiledningsteorier, og kunnskap om hvordan disse brukes i praktisk spesialpedagogisk arbeid. Studenten vil få et innblikk i hvor avgjørende rådgivers måter å kommunisere på er for både kontakten med radsøker og for utfallet av rådgivningen, og vil også lære om forskjeller i arbeidsformer avhengig av hvem du veileder og hva som er målet med veiledningen. Etter fullført emne skal studenten kunne planlegge og gjennomføre rådgivning i godt definerte og lite komplekse rådgivningssituasjoner.
Spesialpedagogiske grunnlagsproblemer	15	Emnet gir en innføring i grunnleggende problemstillinger i det spesialpedagogiske fagfeltet. Gjennom emnet skal studentene reflektere over egne holdninger til annerledeshet, og de skal få et gjennomtenkt forhold til etikk i arbeid med mennesker med læringsutfordringer. Etter fullført emne skal studenten ha grunnleggende kunnskap om spesialundervisning og spesialpedagogikk, herunder kjennskap til spesialpedagogikkens historie og innsikt i spesialpedagogisk teori og grunnlagsproblemer.

Tabell 2. Emner

4. Undervisnings- og vurderingsformer

4.1 Pedagogisk plattform og gjennomføring av undervisning

Årsenheten i spesialpedagogikk er designet slik at summen av emnene og studiarbeidet med disse skal lede studentene frem mot det intenderte læringsutbyttet beskrevet i kapittel 2. i denne programbeskrivelsen.

Studiet vektlegger varierte arbeidsformer med fokus på samarbeid og med stor grad av egenaktivitet. Det forutsettes at studentene viser initiativ og tar ansvar for eget studiarbeid, felles arbeidsoppgaver og læringsmiljø. Studieprogrammet vektlegger studentaktiviserende læringsformer hvor fokus dreies fra *undervisning*, hvor foreleseren er i sentrum, til *læring*, hvor studenten blir subjekt i sin egen lærings situasjon. Dette stimulerer til økt læring og er i tråd med nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk sitt økte fokus på læringsutbytte

Det legges opp til følgende læringsformer ved årsenhet i spesialpedagogikk:

- Forelesning/gruppeundervisning
- Studentaktiviserende læringsformer
  - Problembasert gruppearbeid
  - Ferdighetstrening
  - Studentpresentasjoner/oppgaver – individuelle og i gruppe
  - Medstudentrespons
- Selvstudium og eksamensforberedelser

Bortsett fra *forelesninger* definerer vi de resterende læringsformene som *studentaktiviserende*. Valg av læringsformer, og deres omfang, er styrt av ønsket læringsutbytte for studiet. Disse læringsformene tar sikte på å fremme helhetlig forståelse av ulike problemstillinger og utfordringer som gjør seg gjeldende i fagområdet og stimulerer til utdannelsen av reflekterte og kompetente kandidater.

4.2 Eksamens- og vurderingsformer

Vurdering er en situasjon der et innlevert eller presentert arbeid vurderes opp mot et sett kriterier. Kriteriene er gitt av læringsutbyttet som er definert for det enkelte emne.

Vurderingen kan gjøres av medstudenter, undervisere eller sensorer. Disse vil også gjerne gi en tilbakemelding, enten som en veiledende tilbakemelding eller som en karakter (eksamen).

Ved Høyskolen Kristiania skiller vi mellom vurdering *som* læring, vurdering *for* læring og vurdering *av* læring. Formen på de arbeidene som vurderes (vurderingsformen) kan være den samme ved alle disse tre vurderingssituasjonene mens *formålet* varierer.

Ved vurdering som læring (medstudentvurdering) og for læring (tilbakemelding fra veileder) er formålet å forme en læringsprosess, å hjelpe studenten til å oppnå et best mulig

læringsresultat. Denne type vurdering oppfatter vi som en del av undervisningsformene, og disse finnes igjen i kapittel 4.1 ovenfor.

Vurdering av læring er en avsluttende vurdering der de faktisk oppnådde læringsresultatene vurderes, eksamen. Eksamen er ved høyskolen Kristiania definert som «En eksamen er en avsluttende oppgave innen et emne eller et avgrenset delemne». Det innleverte eller presenterte arbeidet vurderes gjennom en sensur, og resultatet av vurderingen skal fremkomme på vitnemålet.

Ved *årsenheten* vil studentene møte noen av de følgende eksamensformene:

- Muntlig eksamen
- Multiple Choice
- Individuell skriftlig eksamen med eller uten tilsyn
- Mappeeksamen

Muntlig eksamen

Ved en muntlig eksamensform gis studentene en mulighet til å presentere egen kunnskap innen et gitt emne i en muntlig form, ofte også ledsaget av en presentasjon. Presentasjonen tar utgangspunkt i en eller flere oppgaver som enten utleveres under eksamen eller gjøres kjent i forkant.

Multiple Choice

Multiple Choice er en eksamensform som brukes for å sjekke ut hvor godt studenten kjenner og forstår et fagområde eller en tematikk. Her stilles spørsmål der svaralternativene normalt er gitt – og ofte vanskelige å skille mellom. Multiple Choice kan legges inn som del av en skriftlig individuell eksamen.

Individuell skriftlig eksamen med eller uten tilsyn

En individuell skriftlig eksamen benyttes for å gi studentene en mulighet til å demonstrere egen kompetanse ved emneslutt. En individuell skriftlig eksamen går normalt over noe tid, alt fra noen timer til flere uker, og gir studentene muligheten av og til å benytte tillatte hjelpemidler. Formen benyttes derfor gjerne når en ønsker å la studentene ikke bare demonstrere sin kunnskap, men også sine ferdigheter til å benytte denne kunnskapen på en selvstendig måte i gitte situasjoner / til å løse definerte problemstillinger.

Mappeeksamen

En mappeeksamen strekker seg over tid, gjerne hele emnets varighet, og benyttes gjerne der en ønsker å gi studenten en mulighet til å demonstrere bredde både i kunnskap og i bruk av varierte flater og kommunikasjonsformer og/eller der det er et ønske at studenten skal kunne presentere, og få vurdert, egen lærings- og arbeidsprosess.

I alle emner er det definert obligatoriske aktiviteter. En obligatorisk aktivitet vurderes som Godkjent/Ikke godkjent, og retten til å gå opp til eksamen i et emne med obligatorisk aktivitet

krever at denne aktiviteten er vurdert til Godkjent. I motsatt fall mister studenten eksamensrett i emnet inntil aktiviteten(e) er blitt vurdert til Godkjent.

For utfyllende informasjon om eksamen og obligatorisk aktivitet, se Høyskolen Kristianas hjemmesider.

5. Internasjonalisering

Med henvisning til Studietilsynsforskriften av februar 2017 (§ 2-2, pkt. 7) har studiet ordninger for internasjonalisering.

Ordningene for internasjonalisering er tilpasset studietilbudets nivå, omfang og egenart. Med internasjonalisering menes her at studietilbudet settes i en internasjonal kontekst og at studentene eksponeres for et mangfold av perspektiver. Ordninger for internasjonalisering kan omfatte ulike aktiviteter, slik som bruk av internasjonal litteratur og forskning samt internasjonale gjesteforelesere. For spesifikke ordninger for internasjonalisering, vises det til studiets emnebeskrivelser. Det er ikke mulig med studentutveksling på dette studieprogrammet.